

Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22736>

Özet

Hayatın Anlam ve Amaç Ölçeği (HAAMÖ), Cüneyd Aydın, Mustafa Kaya ve Halit Peker (2015) tarafından, bireylerin yaşamlarına yükledikleri anlam ve amaç düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, toplam 17 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan kapsamlı geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, ölçeğin Türk kültürüne uygun, yüksek düzeyde güvenilir ve sağlam bir yapı geçerliğine sahip olduğunu göstermiştir. Ölçek, katılımcıların yanıtlarını kaydetmek için 5'li Likert ölçeği formatını kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hayatın anlamı, yaşam amacı, psikometri, ölçek geliştirme, geçerlik, güvenirlik, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Cüneyd Aydın, Mustafa Kaya, Halit Peker

Amaç

Hayatın Anlam ve Amaç Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin yaşamlarında algıladıkları anlam ve amaç duygusunun yoğunluğunu ve kalitesini ölçmektir. Bu ölçek, özellikle pozitif psikoloji, varoluşçu psikoloji ve din psikolojisi alanlarında, bireylerin yaşam kalitesi, psikolojik iyi oluş ve genel adaptasyon düzeyleri ile anlam arayışları arasındaki ilişkileri incelemek üzere tasarlanmıştır.

Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında, bireylerin varoluşsal amaçlılık düzeylerini belirlemede kullanılabilecek, geçerli ve güvenilirliğin kanıtlanmış standart bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir. Bu ölçek, kişisel gelişim ve psikolojik danışmanlık süreçlerinde bireylerin yaşam anlamı düzeylerini değerlendirmek için pratik bir araç sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki merkezi bir yapı olan hayatın anlamı (Meaning in Life) kavramını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin yaşamının değerli, önemli ve hedefleri doğrultusunda ilerlediği inancını kapsar. HAAMÖ, bu geniş yapıyı 17 madde ve 2 farklı alt boyut aracılığıyla değerlendirerek, anlamın hem algılanan varlığını hem de arayışını yakalamayı amaçlamaktadır.

Ölçek maddeleri, bireyin mevcut yaşamına yönelik duyduğu tatmin, yaşamın amaçna ulaşma hissi ve geleceğe yönelik anlamlı hedeflere sahip olma durumunu yansıtmaktadır. Bu iki alt boyutlu yapı, yaşamın anlamını çok yönlü bir şekilde ele alarak, varoluşsal araştırmalara

derinlik katmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, keşfedici faktör analizi ve madde analizi yöntemleri kullanılarak detaylıca incelenmiştir. Faktör analizi sonuçlarına göre, maddelerin döndürülmemişi birinci faktör yüklerinin 0,40 ile 0,80 gibi yüksek bir aralıkta değeri tespit edilmiştir. Bu bulgu, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen temel yapıyı güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Madde analizi sonuçları ise madde toplam puan korelasyon katsayıları (r) 0,47 ile 0,77 arasında değeri ortaya koymuştur. Bu korelasyon katsayıları tamamı, istatistiksel olarak $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Faktör yüklerinin tek bir faktörde toplanması ve korelasyon katsayıları yüksekliği, Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeğinin güçlü bir yapı geçerliğine sahip olduğunu açık göstergeleridir.

Güvenirlik

Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeğinin güvenilirliği, iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleriyle incelenmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak hesaplanan Cronbach Alpha değeri 0,91 olarak bulunmuştur. Bu yüksek katsayı (0,90 üzeri), ölçek maddelerinin kendi aralarında mükemmel bir tutarlılık sergilediğini ve ölçülmek istenen psikolojik yapıyı homojen bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Zamana bağlı tutarlılık değeri belirlemek amacıyla, 35 kişilik bir örneklem grubu üzerinde uygulanan test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0,74 olarak belirlenmiştir. Bu katsayının kabul edilebilir düzeyde olması, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında kararlı ve tutarlı sonuçlar ürettiğini göstermektedir. Elde edilen bu güçlü güvenilirlik değerleri, ölçeğin bilimsel araştırmalarda güvenle kullanılabilirliğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal doğrulanması için gerçekleştirilen faktör analizi, maddelerin tek bir genel faktörde toplandığını göstermiştir. Maddelerin faktör yükleri 0,40 ile 0,80 arasında değeriyle, tüm maddelerin ölçülen ana yapıya önemli katkı sağladığını ve ölçeğin faktör yapısını sağlam olduğunu ortaya koymuştur.

Ölçek, yapısal olarak 2 alt boyuttan oluşsa da, maddelerin birinci faktörde güçlü bir şekilde toplanması, ölçülen yapı (hayatın anlamı) baskın bir genel faktör tarafından temsil edildiğini işaret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik olarak beklenen tek boyutlu veya iki boyutlu yapıyı desteklediğini göstermektedir.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Orijinal Türkçe ölçek)

Biçim: 17 maddeden oluşan, 2 alt boyutlu öz bildirim ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetişkinler (Özellikle üniversite öğrencileri üzerinde geçerlik çalışması yapılmıştır).

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, Türkiye'deki üniversite öğrencileri ve genel yetişkin örneklemi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Detaylı örneklem büyüklüğü ve demografik bilgiler için referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır:

- 1 = kesinlikle katılmıyorum
- 2 = katılmıyorum
- 3 = kararsızım
- 4 = katılıyorum
- 5 = kesinlikle katılıyorum

Anahtar Kelimeler

Yaşam doyumu, varoluşsal psikoloji, psikolojik iyi oluş, öz bildirim, anlam arayışı, psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Sağlanmamıştır.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar (Cüneyd Aydın): cuneydiavare@mynet.com

Yayın Adresi: Sağlanmamıştır.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015

Çizimler ve Ücret: Ölçeğin akademik veya ticari kullanım için sorumlu yazar Cüneyd Aydın ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Makale, açık erişim yoluyla yayımlanmıştır.

Orijinal makalenin tam metni Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: hayatin-anlam-ve-amaci-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Aydın, C., Kaya, M. ve Peker, H. (2015). Hayatın anlam ve amacı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (38), 39-55.

Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Kaynak içerikte ölçek maddelerinin tam listesi sağlanmamıştır. Ölçek toplam 17 maddeden oluşmaktadır ve 5'li Likert tipi derecelendirme ile yanıtlanmaktadır.